

Biest van levensbelang voor big

Biest is letterlijk van levensbelang voor de big. Een big die op de eerste levensdag geen biest binnenkrijgt, is ten dode opgeschreven. En bij te weinig biest heeft het dier veel minder weerstand tegen ziekten. Godfried Groenland, dierenarts bij De Heus Voeders, deed jarenlang onderzoek naar de biestopname van biggen in relatie tot de diergezondheid en ontwikkelde de Biestscan.

GEESJE ROTGERS

Zeugen produceren alleen op de eerste dag na het werpen biest. De biest die in de eerste uren wordt geproduceerd, is van de allerbeste kwaliteit. De hoeveelheid antistoffen in de biest neemt daarna ieder uur af. Met het toenemende aantal biggen per toom, is het nog een hele toer om voor elkaar te krijgen dat alle biggen voldoende antistoffen (met de biest dus) binnenkrijgen (zie kader 'Weetjes over biest').

Biest is erg belangrijk voor de overleving van de big. Een big die in de eerste 24 uur geen biest binnenkrijgt, zal niet overleven. En biggen die te weinig biest binnenkrijgen, lopen een grotere kans ziek te worden. Uit het praktijkonderzoek van dierenarts Godfried Groenland komt naar voren dat niet alle biggen voldoende biest en daarmee antistoffen binnenkrijgen. Soms ligt dat aan de zeug, soms aan de biggen. De 'slecht bedeelde' biggen lopen een groter risico om ziek te worden en kunnen vervolgens de hele toom besmetten.

Wanneer er problemen zijn op het bedrijf met ziekte en uitval, met name in de eerste levensweken (en in mindere mate in de periode tussen vijf en tien weken oud), dan is het zinvol om na te gaan of alle biggen een goede start hebben gemaakt. "Hoe vroeger de infecties optreden bij de biggen

op een bedrijf, hoe meer ik geneigd ben een relatie te leggen met de biestopname", zegt Groenland.

Een big die binnen 24 uur niet drinkt, zal sterven

Biestscan

Om erachter te komen of de biggen op het bedrijf voldoende antistoffen binnenkrijgen, heeft De Heus Voeders de Biestscan ontwikkeld. Daarmee kan worden nagegaan of de zeug voldoende biest produceert, of die biest voldoende antistoffen bevat en of de biggen voldoende antistoffen binnenkrijgen. Groenland: "Wij kunnen hiermee dus bepalen of de zeugen voldoende antistoffen doorleveren aan de biggen." De bepaling van de hoeveelheid antistoffen gebeurt op basis van bloedonderzoek. Twee tot vijf dagen na het werpen, wordt

bloed afgenomen bij zes tot tien individuele kraamzeugen en hun biggen (mengmonster per toom). De Gezondheidsdienst voor Dieren bepaalt hoeveel antistoffen zowel de zeugen als de biggen in zich hebben. "Alle uitslagen worden gestandaardiseerd. De hoeveelheid antistoffen in het bloed van de biggen neemt namelijk per dag af. De biggen die op dag twee zijn getapt, hebben veel meer antistoffen in hun bloed dan biggen die op dag vijf werden getapt. "Door de uitslagen te standaardiseren, kunnen de resultaten worden vergeleken met die van andere bedrijven", vertelt Groenland.

Volgens Groenland vraagt het de nodige kennis om de uitslagen te interpreteren. "Zeugen die tegen veel ziekten zijn gevaccineerd, leveren veel antistoffen door. En

Weetjes over biest

- Een zeug produceert op de eerste dag 1,9 tot 5,3 kg biest (gemiddeld 3,6 kg).
- Een big drinkt gemiddeld 210 tot 370 gram biest per kg lichaamsgewicht.
- Een big heeft minimaal 160 gram biest per kg lichaamsgewicht nodig om te overleven.

FOTO: MARCEL BEKKEN

Wat kun je doen bij een te lage biestopname?

- Drinkwatervoorziening van de zeug in de laatste twee dagen voor het werpen verbeteren (nippelopbrengst > 2 liter/ minuut).
- Vitaliteit biggen verbeteren (ziektkundig, maar ook als gevolg van een te lang durende geboorte).
- Geen partusinductie uitvoering. Een zeug die op een natuurlijke, vlotte wijze werpt, produceert iets meer biest.
- Bij grote tomen de biggen in groepen laten drinken. Als de eerstgeborenen hun buik hebben volgedronken, deze even apart zetten achter een schotje, zodat de laatstgeborenen alle ruimte krijgen om voldoende te drinken.
- De biggen op de dag van de geboorte niet verplaatsen.
- Geen behandelingen uitvoeren op de eerste dag.
- De temperatuur in het kraamhok op big-niveau brengen. (In een te koud kraamhok drinken de pasgeborenen minder).

bij ziekten op het bedrijf, kan de hoeveelheid antistoffen nog groter zijn. De hoeveelheid antistoffen op zich zegt dus weinig. Het gaat om de verhouding tussen de hoeveelheid antistoffen bij de zeugen en de hoeveelheid bij de biggen. Als de zeugen veel antistoffen in zich hebben en de biggen weinig, dan kun je dus concluderen dat de zeug te weinig heeft doorgegeven met de biest. Dat is ongunstig, en hier zul je op zoek moeten naar de oorzaak.”

Resultaten

Bij diarreekoppels blijkt de hoeveelheid antistoffen in het bloed van de biggen nogal eens laag te zijn in relatie tot de waarden in het zeugenbloed. “Het betreft hier vaak grote tomen”, concludeert Groenland. Met name bij clostridiumdiarree ziet Groenland op de praktijkbedrijven een relatie met de biestopname. “De zeer hardnekkige clostridiumsporen krijg je bijna niet uit de kraamhokken, ook niet met ontsmetten. Een big heeft daar normaal gesproken geen last van, mits zijn weerstand maar goed is. Maar hij loopt risico er ziek van te worden als hij te weinig biest heeft binnengekregen of als de juiste antistoffen in de biest afwezig zijn.”

In het algemeen wordt aangenomen dat veel biest leidt tot minder uitval na het spenen. Of dit inderdaad zo is, wordt momenteel door Groenland onderzocht. “Ik heb bloedmonsters van 250 biggen van een praktijkbedrijf in de diepvries gelegd. Zodra er een van die biggen uitvalt, wordt het bloed van dit dier onderzocht op antistoffen.” Groenland hoopt over enkele maanden de resultaten op een rij te hebben.

Groenland heeft ook onderzoek gedaan naar de verschillen in antistoffenniveaus tussen de biggen van dezelfde toom. “Je ziet dan grote verschillen tussen de biggen. De ene big heeft veel meer antistoffen met de biest binnengekregen dan de andere.” Op het ene bedrijf is de spreiding in antistoffenniveau tussen de biggen echter wel een stuk groter dan op het andere bedrijf. Een grote spreiding tussen de biggen onderling is ongunstig. Het betekent dat sommige biggen bijna alle biest hebben opgedronken, terwijl andere biggen veel te weinig binnengekregen. Groenland zoekt de reden van de verschillen in het biestmanagement (zie kader ‘Wat te doen bij een te lage biestopname’).

Met een stukje gaas worden de eerstgeborenen even apart gezet nadat zij hun buikjes hebben volgedronken. Zo krijgen de laatstgeborenen ook de kans om voldoende biest te drinken.

